

פרק ט"ז

שתי נשמות של תלמידי חכמים שבאו מעולם האמת לבית המדרש בגלגול כדי לענות אמן

ידוע המעשה שהי' בצפת תובב"א, בימי ההרים הגדולים איתני עולם, יסודי ארץ מרן רבינו יוסף קארו ורבינו האר"י זכרוננו לברכה זכר צדיק לברכה. למרן הבית יוסף היתה ישיבה בצפת, ולמדו בה כמאתים רבנים. בימים ההם החל להאיר אור זוהר שמשו של רבינו האר"י ז"ל.

אירע פעם אחת, שרבינו יוסף קארו **סיים מסכתא בישיבה שלו**. לכבוד הסיום הכין מרן כיבוד לכבוד המסובין. להפתעתו הרבה קם רבינו האר"י וביקש רשות לתת לו זכות המצוה של חלוקת הכיבוד. כמובן, שמרן ז"ל אעפ"י שהדבר הי' מוזר בעיניו, בכל זאת מרוב אהבתו וחיבתו להאר"י, לא נמנע מלעשות רצונו, אבל הבין שאין הדבר פשוט. לכן שם לבו היטב לכל תנועות האר"י וראה, שבכל סיבוב שכיבד המסובין נמנע לכבד שני תלמידי חכמים שישבו בין המסובין. משראה מרן הבית יוסף שהדבר שונה ומשתלש לא יכל להבליג וקרא את האר"י ז"ל לחדר מיוחד, ושאלו פשר הדבר :

א. מה ראה לקום בכבודו ובעצמו להסתובב בין המסובים ולכבדם במיני מטעמים כדי שיעשו ברכה, שזה לכאורה אינו לפי כבודו.

ב. מדוע בעת הכיבוד נמנע זו הפעם השלישית מלכבד את שני התלמידי חכמים שישבו בין המסובים במטעמים כדי שיעשו ברכה.

גודל עניין הברכות ועניית אמן

האר"י ז"ל רצה לכתחילה להשתמט מלגלות מסתרו, אבל

כדי שלא לסרב לגדול החליט לומר לו את האמת כהווייתה.

פתח ואמר: ידע כבי מרן, ששני תלמידי חכמים אלו שישבו שם הם נשמות שבאו מעולם האמת לבית המדרש, להשלים מה שהי' חסר להם בהורדת השפע, עתה ע"י **שמיעת הברכות ועניית אמן**, שזהו השלמת תיקונם בהורדת השפע בעולם הזה, **זוכים לעלות לשורשם בעולם העליון. לכן בקשתי לשמש בעצמי במצוה רמה זו, שהוא תיקון עולמות עליונים למעלה ותיקון נשמות למטה, הורדת השפע לחיים ולמתים לשלימות נפשם בקדושה ובטהרה.**

כששמע מרן הבית יוסף זצ"ל דברי רבינו האר"י, נתמלא שמחה על קדושת הלימוד בישיבתו במלוא הערכה והערצה לרבינו האר"י החי זיע"א.

הנפש עוברת בעולם העליון יסורים נוראים עד שמיגיעה לגיהנם, יסורים של איוב שבעים שנה אין להם ערך כלל ליסורי הנפש שעה אחת בגיהנם

אחר שכבר זכתה הנפש להיטהר מעונות החמורים שאין בכח בגיהנם לצרפם, לבסוף כשגומר תיקונו הנוראים שאי אפשר לתאר בשכל האנושי, מכניסים את הנשמה לגיהנם להיטהר מכל סיג ופסולת, כמו שכתב רבינו הרמב"ן ז"ל (בהקדמה לפירוש איוב), שאפילו יסורים של איוב שבעים שנה אין להם ערך כלל ליסורי הנפש שעה אחת בגיהנם, ויסורי איוב היו היותר קשים שבעולם, וכל שכן היסורים הקשים שבהיכלות ומדורין התחתונים של הגיהנם, שהבאנו (מברייתא דמעשה בראשית) האריך כל מדור קשה ששים פעם יותר ממדור הקודם לו.

המסתכל בנשים נידון בגיהנם דאקרי בור

והנה בגיהנם יש שבעה מדורין, ובכל מדור יש גם כן היכלות

שכר שמות - פרק י"ג ועונש כג

בזכות מצות מילה כהלכתה יראנו השי"ת את ישועתו ויצוה לנו את ברכתו הטובה, ויזכור לנו ברית ראשונים לחדש עלינו ימים כקדם ולהשיב שבות ציון וירושלים בב"א.

פנינים יקרים על פרשת השבוע

אכן נודע הדבר (שמות ב, יב)

כשהגבירו שלטונות רוסיא את קושי השעבוד, לקחו לצבא כמה מבני עירו של רבי חיים לייב אב"ד קלושין, מגדולי חסידי קאצק. והכריז הרב כי ידרוש בבית הכנסת בגלוי נגד הגזירה. העיירה שרצה אז מלשינים, ומקורביו פחדו, אבל הרב עשוי חלמיש. רק בקושי פועלים אצלו שידבר ברמיזה, יזכיר רק את חילול השבת הכרוך בעבודת הצבא, ולא ידבר נגד המלכות באופן ישיר.

פתח לראשונה הרב את דרשתו נגד המלשינים, אמר:

משה רבינו טען "אכן נודע הדבר". האם מתחילה הרהר על מעשי ה' וחשב שלית דין ודיין?

אלא, משה התקשה לדעת, מדוע אין הקב"ה בעצמו דן את בני ישראל והוא מייסרם על ידי המצרים. אחר שראה שיש מלשינים ביניהם, וחוטאים איש לרעהו, הבין שהם נענשים במדה כנגד מדה, אמר: "אכן נודע..."

שוב התלהב רבי חיים לייב, ואמר:

כתוב "ויאנחו בני ישראל מן העבודה". פירשו הראשונים, כי הצדיקים, עובדי ה', עשו את עבודתם גם בלילה כדי לספק את המיכסות ולא לחלל שבת. אחרי שפרעה לא נתן להם תבן ללבנים, וציוה לעבוד יום ולילה, נאלצו גם הם לחלל את השבת; והרי בזכות השבת ישראל נגאלים, לכך נאנחו בני ישראל, כי ראו בזה חורבן העם ודחיית הגאולה. וכוונת הקב"ה בכגון דא ברורה לנו: שניווכח לדעת, כי כל גזירות הגלות לא באו אלא להעביר אותנו מעבודת ה', מעמידים אותנו בנסיון - וזהו גזירת הצבא...

שכר שמות - פרק י"ג ועונש כה

"אכן נודע הדבר - שהייתי תמה מה חטאו ישראל
מכל שבעים אומות! אבל רואה אני שראויים לכך
(רש"י)

תמה הרה"ק רבי מנחם מענדל זי"ע, האדמו"ר הזקן
מקאצק:

לכל "יהודי טוב" אין מראין מן השמים פגם בבני ישראל,
וכיצד זה הראו דוקא לגואל האמת משה רבינו את חסרונם?
השיב על שאלתו האדמו"ר מגור בעל "שפת אמת":
דוקא לגואל האמיתי מראים את המכה, על מנת שיתבונן
ויידע כיצד לרפאותה...

* * *

למה הרעות לעם הזה למה זה שלחתני (שמות ה, כב)

פירש רבי שמואל מסלאנים:

למה הרעות לעם הזה בזה ששלחתני? אלה הצאן מה
חטאו, עד שמכולם בחרת כשליח להצלה דוקא בי, הגרוע
מכל...

נעזרת השם יתברך

פרק י"ד

• וארא •

בפרק הזה יבואר:

מעשה נורא איך שהמגיד מקאזניץ זצ"ל
הוציא ותיקן רוח - סדר הכניסה לגיהנם
- סדר הגלגול בבהמות וחיות טמאות
ושקצים ורמשים - נשמה סובלת בגלגול
יותר משני אלפים שנה - יש להנשמה
שוטר מיוחד שעומד תמיד להפילו במים
בכל רגע ורגע עד זמן הקצוב לו - מעשה
נורא איך שרשע ואכזר גדול על עניים
מתגלגל בעורב והאר"י זכרונו לברכה
אינו רוצה לתקן אותו.

תוכן הענינים

של פרק י"ד

- א. יש להנשמה שומר מיוחד שעומד תמיד להפילו במים בכל רגע ורגע עד זמן הקצוב לו.....ה
- ב. סדר הכניסה לגיהנם.....ה
- ג. האיך זורקים את הנשמה מקצה העולם לקצה העולם.....ה
- ד. סדר הגלגול בבהמות וחיות ממאות ושקצים ורמשים.....ו
- ה. נתגלגל להביא לעולם נפש שהרג.....י
- ו. נשמה סובלת בגלגול יותר משני אלפים שנה.....יב
- ז. כמה פעמים האדם מתגלגל.....יג
- ח. מעשה נורא איך שהמגיד מקאזניץ זצ"ל הוציא ותיקן רוח.....יד
- ט. הרוח צועק על המגיד מקאזשניץ.....יד
- י. המגיד מקאזשניץ גוזר על הרוח שיסתכל בפניו.....טו
- יא. המגיד מקאזשניץ מתקן הנשמה שתוכל ליכנס תיכף לגיהנם.....טז
- יב. מעשה נורא איך שרשע ואכזר גדול על עניים מתגלגל בעורב והאר"י זכרוננו לברכה אינו רוצה לתקן אותו.....טז

פרק י"ד

יש להנשמה שוטר מיוחד שעומד תמיד להפילו במים בכל רגע ורגע עד זמן הקצוב לו

ראה מה שכתב בספר שער הגלגולים^א, וזה לשונו: ודע כי אין לך שום אחד מאלו המתגלגלים כנזכר, או שום נשמה שנענשת בבית דין של מעלה, שאין לפניו כרוז אחד שמכריז ענשו ועונו תמיד בכל הזמן שהוא מתגלגל שם או שנענש שם כנזכר, ואינו זו מאצלו. גם יש עמו שוטר אחד שמעניש אותו באותו עונש הראוי לו, או שמגלגלו באותו גלגול הראוי לו, כגון מי שנתגלגל במים, הנה השוטר ההוא עומד עליו תמיד להפילו במים בכל רגע עד זמן הקצוב לו, עד כאן לשונו.

סדר הכניסה לגיהנם

ואם הנפש עדיין לא זכתה ליכנס לגיהנם, אז באים רשעים מגיהנם ונפקין לקראת אותה הנשמה, וצועקים עליה בקולי קולות: **צא רשע איש הדמים, עדיין אין אתה זוכה ליכנס לגיהנם**, וחוטפים זו הנשמה שלשה מלאכי חבלה, וכל אחד גדול מאד ונורא בלי שיעור וחקר, ואחד הולך לימין, ואחד הולך לשמאל, ואחד לפניו, ומכריזין לפניו כל העבירות שעשה ועבר, ומכים אותו במקלות של ברזל, ומענין אותו בכל מיני עינויים קשים ומרים וקולעין אותו בכף הקלע.

האין זורקים את הנשמה מקצה העולם לקצה העולם

ובשבת מבואר^ב, שמלאך אחד עומד בקצה זה העולם, ומלאך אחד בקצה הזה, וזורקין אותו מקצה העולם

ועד קצהו, על מספר חטאיו שעשה, ודיבורים אסורים שפגם ועשה, כי כל דיבור שמדבר האדם לא נאבד, כמובא בזוהר הקדוש^ג והיסורים האלו המה קשים ומרים מאד מאד יותר מיסורי הגיהנם.

סדר הגלגול בבהמות וחיות טמאות ושקצים ורמשים

ואם חטאו גורם יותר, אז נגזר עליו שיכנס ויתגלגל לבהמה וחיה, וכמה זמן ישהה שם, וכשהוא בגלגול בהמה וחיה אז יודעת הנפש וזוכרת כל מה שעבר עליה מקודם, ולא כמו כשהיא מגולגלת בדמות אדם שנשכח ממנה הכל. וזה צער יותר גדול מצער גיהנם כמובא בספרי קודש, כי הנפש מרגשת סרחון של נפש הזוהמה של נפש הבהמית, ומוכרחת להלך כפוף כמו הבהמה שהולכת כפופה, וכל מה שעושים לזה הבהמה מרגשת זו הנפש^ד, ובשעת שחיטת הבהמה ומיתתה סובלת אותה הנפש כל זה הצער. וזה הענין שרואין לפעמים בהמה שנמסרת לאדון אכזר ורשע, ומכה אותה ונושאת משאות כבדים.

והרבה פעמים מתגלגל בחיות טמאות ושקצים ורמשים חס ושלום^ה, ויש שדוחין אותו מגלגול לגלגול, הכל לפי ערך חטאיו ופגמיו שפגם מול בוראו, וגרם להשחית ולפגום בשמות הקודש^ו, ולגרום צער לכל פמליא של מעלה, ולהחשיך אורות עליונים, ולפגום ולהחשיך נשמתו רחמנא ליצלן.

(ב) דף קנ"ב עמוד ב'

(ג) פרשת בשלח דף נ"ט עמוד א'. פרשת משפטים דף ק' עמוד ב'. פרשת אמור דף ק"ה עמוד א'.

(ד) ראה ספר חסידים סימן תתשס"ג.

(ה) עיין בספר חסד לאברהם מעין חמישי נהר כ"ד,

(ו) **גודל העונש של המזכיר שם שמים בלי כוונה** מבואר בספר יסוד ושורש העבודה (שער ב: האשמורת, פרק ב), וזה לשונו:

החכם מכל אדם במדע, מהימן ודרדע, בלשון של זהורית הודע (קהלת ה, א): "אל תבהל על פיך, ולבך אל ימהר להוציא דבר לפני האלוקים וגו'". בכך אהובי נפשי, אחי ורעי, שימו זאת על לבבכם, לפני מי ולמי תוציא דבריך. ונקוט האי כללא בידך: באיזה ברכה שיהיה, כשיאמר "ברוך אתה", יצייר במחשבתו כאילו ממש אומר ברכה זו כנגד הבורא יתברך ויתעלה לנוכח, כי לשון "ברוך אתה" מורה על זה, וזה חיוב גדול על כל אדם בכל התפלות ובכל השבחים והודאות, רחמנא ליצלן, רק לנוכח הבורא יתברך, כי מלוא כל הארץ כבודו. ומי שאינו מכווין ומצייר במחשבתו כמשמעות הברכה, שאומר נגדו יתברך ממש לנוכח - ברור לכל בר שכל שברכה כזו, כאילו לא בירך כלל, ועונשו גדול, שבטל ברכה שתיקנו אנשי כנסת הגדולה, וגורם העדר הנחת מהבורא יתברך, כי אף ברכות המצוות וברכות הודאות הם תיקונים גדולים בעולמות העליונים הקדושים. ובברכת הנהנין עוד מוסיף סרה, שאכל ושתה בלא ברכה, כי ברכה כזו, כלא נחשב, ונקרא מועל בקדשים וגם נקרא גולן, כמבואר בגמרא ברכות (דף לה): אמר רב יהודה אמר שמואל: כל הנהנה מעולם הזה בלא ברכה - מעל כאילו נהנה מקדשי הקדשים, שנאמר וכו'. אמר רבי חנינא בר פפא: כל הנהנה מעולם הזה בלא ברכה, כאילו גזול להקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל, שנאמר וכו'. וכשעושה ברכה כתיקונה, קונה אותו המאכל או המשקה מהבורא יתברך בהודאה זו. ולא זאת, אלא אף זאת, שיש לו עונש, שהוציא שם שמים לבטלה, רחמנא ליצלן, כי בברכה זו שבירך בלא כוונת הלב, אמר שם הקדוש והנורא בפיו, ולבו בל עמו.

מעשה נורא באחד שקיים כל התורה כולה ולא מצאו אלא עון אחד שלא נזהר מלהוציא שם שמים לבטלה
וכדי להלהיב לב אנשים לגודל הזהירות בזה, אעתיק מעשה רב מה שמצאתי בספר, וזה לשונו:

המחבר "זרע יצחק" זכרוננו לברכה אנגיד, ושמע בבית דין של מעלה קול רעש גדול: פנו מקום לצדיק אחד שנפטר! וקבלוהו בכבוד גדול, ונתנו לו ספר תורה בזרועו ושאלוהו: קיימת מה

שכתוב בזה? ואמר: הן! קיימת מצווה ראשונה, שהיא מצות פריה ורבייה, לא להנאתך אלא לשם שמים? ואמר: הן! ואמרו: מי מעיד בך? ובאו המלאכים שנבראו מהמצוות אשר עשה עד אין מספר, והעידו בו: זה אומר, נבראתי ממצווה זו, וזה - מזו, וכן כולם. אחר כך הביאו לפניו ארבעה טורי שלחן ערוך ושאלוהו: קיימת תורה שבעל פה? ואמר: הן! ומי מעיד? ובאו המלאכים כנזכר לעיל והעידו בו. שוב שאלוהו: נזרת מלהוציא שם שמים לבטלה? וידום. חזרו ושאלו - אשתיק ולא אמר להו ולא מיד; והכריזו אחר עדות, ובאו גדודי מלאכי חבלה לבושים ומתעטפים שחורים, והעידו בו. זה אומר: נבראתי ביום פלוני, כשהוציא אזכרות כך וכך בתפלה בלא כוונה, וזה אומר כך; ויקרעו שמלותם כל הבית דין של מעלה, וגם אני קרעתי, ואמרו: טיפה סרוחה, איך לא יראת וכו', ונגמר דינו או לירד לגיהנום או יחזור ויבוא בגלגול, ובחר בגיהנום מגלגול, (עד כאן לשונו בקיצור).

ובפרדס זה לשונו: אל תדמי בנפשך, כמו שאתה מצייר אותיות השמות, כן הצורות האותיות למעלה, חלילה לומר כן! שאתה גשמי, ואין לשער ולצייר מחשבות גשמיים בעולם הרוחניים, (עד כאן לשונו בקיצור).

ובסידור האר"י זכרנו לברכה כתב: בהזכרת השם יודעו כל איבריו, ויזהר שלא יזכור שם שמים לבטלה אפילו בכל לשון, וכל שכן בלשון הקודש, וכל שכן במבואות שאינם נקיים, (עד כאן לשונו).

ובספר "שערי אורה" זה לשונו: דע, כי שם הוי"ה יתברך הוא שורש ועיקר לכל שמותיו יתברך, וכל השמות והספירות והנקודות תלוין בו, וכל היצור עומד וקיים בו. וכמה אתה צריך להתבונן ולהיזהר, שבעת שאתה מזכירו, דע שאתה נושא על פיך כל השמות והמרכבות, העולמות ומלואם. ונאמר (שמות כ, ז): "לא תשא את שם ה' אלוֹקֶיךָ לשווא". כי האיך בריה קלה ושפלה תהיה נושאת על לשונה שם הגדול יתברך לעד, שכל צבאות מעלה ומטה נשואין בו, והוא מרעיש העולמות למעלה למעלה, ומתקוממים כל צבאות מלאכי מעלה ושואלין אלו לאלו: למה העולם נרעש? ואומרים, שפלוני הרשע מזכיר את השם, ולפיכך נתרעשו שמים וארץ. ואומרים: הלוא זה הרשע עבר וכו', וכמו

אילן, שמנענע השורש, יתרעשו כל הענפים והעלים; כך כשמזכיר את השם, ברוך הוא וברוך שמו, יתרעשו כל צבא מעלה ומטה, (עד כאן לשונו).

ראו אחי ורעי, אהובי נפשי, מהרעש הגדול בכל צבא מעלה ומטה בשביל האדם המוציא שם שמים בלא כוונה, רחמנא ליצלן. ואיך לא יתן האדם אל לבו בבואו אל הקודש להזכיר את השם הנכבד הגדול והנורא הוי"ה ברוך הוא וברוך שמו או שאר שמות הקדושים של יוצרנו ובוראנו, יתברך ויתעלה זכרו לעד, בכל התפלה מראש ועד סוף ובכל ברכות המצוות וההודאות והנהנין, להוציא מפיו השם הנכבד והנורא בכוונה עצומה על כל פנים. וכשמתפלל בלא לב ולב - כמה שמות הקדושים הוציא מפיו בלא כוונה בלא ידיעתו כלל, כי חושב באותה שעה בענין אחר, בעניני עולם הזה, רחמנא ליצלן. ואף שחשב בדברי תורה, על כל פנים, נקרא הוציא שם שמים לבטלה, שלא הוציא מפיו שמות הקדושים של בוראנו יתברך ויתעלה באימה וברתת, מה גם בלא ידיעת מחשבתו כלל - אוי לאותה בושה ואוי לאותה כלימה - ואיך ישא פניו אחר פטירתו אם ישאלוהו כנוצר לעיל. ואזהרה זו תועלת גדולה לאדם להיזהר מאוד להתפלל כל תפלתו בכוונה עצומה, כדי להיזהר שלא להוציא איזה שם קדוש של הבורא יתברך ויתעלה באמצע תפלתו בלא כוונה, חס ושלום.

גם יזהר האדם מאוד כשיאמר באיזה ברכה: "אלקיני מלך העולם", שלא יחטוף שלוש תיבות אלו, רק שיחשוב פירוש הלעז של תיבות אלו, ולשמוח בשמחה עצומה בתיבת "אלוקיני" על אלקותו יתברך ויתעלה עלינו עם קדוש, ובתיבות "מלך העולם" - על גודל מלכותו, כי בודאי מה שאמרו בגמרא הקדושה (ברכות מ:): כל ברכה שאין בה שם ומלכות, אינה ברכה - אין כוונתם שיאמר שם ומלכות בפיו, ולבו בל עמו להבין פירוש הלעז על כל פנים, כי מה בזה שאומר האדם "ה' אלוקיני, אם לא חשב בלבו ממש לנוכח, שאתה ה' אלוקיני, איך יחשב זה לשם ברוך הוא וברוך שמו, שחייבנו רבותינו זכרונם לברכה להזכיר בברכה? גם תיבות "מלך העולם", אם יאמר "מלך העולם" רק בשפתיו וחוטף מיד לומר תיבות אחרות של הברכה, ולא כיוון בלבו לנוכח פירוש הלעז על כל פנים - שאתה הוא מלך על כל העולם - איך יחשב

נתגלגל להביא לעולם נפש שהרג

וכן העיד רבינו הקדוש בעל הרמ"ק זכרוננו לברכה בספרו שיעור קומה^א, וזה לשונו הקדוש, וכן יתגלגל לפעמים להביא לעולם נפש שהרג, וכמו שהוציאו מן העולם כך הוא מביאו לעולם, או להביא אביו לעולם, כמו שהביאו יביאהו, וכיוצא בזה לשלם חבירו ממון שגזלו ויתן לו נכסיו, או ליתן כל נכסיו לבן בין הבנים, או ייטב לאדם זר בחשק נפשו בטובה ההיא, ואינו יודע בזה רק יודע כל הנסתרות שהוא מגלגל את הענין^ה, או משיא את ביתו לו או מקנה לו נכסיו, וכיוצא בזה במשפטי ה' והנהגתו הסתומה והדלת ננעלת מבני אדם.

ומובא בספרים סיפורים נוראים איך שנואף אחד מת, ונתלבש בכלב והמית את הנואפת, ובן הנואפת הרג את הכלב, ואחר כך מת בן הנואפת במשפטיו^ט של הקדוש ברוך הוא להמית את הממזרים בסתר, ובני אדם תמהו על

זה למלכות בברכה זו בשלוש תיבות אלו על אלקותו יתברך ועל גודל מלכותו כנזכר לעיל. זכור ואל תשכח, אחי ורעי, אנוש כערכי, שלא אצטרך אזהרה אחר אזהרה בכל שארי ברכות על זה, ודי בהערה זו.

(ז) דף פ"ד עמוד א' סימן פ"ד אות גלגול.

(ח) ועיין באריכות בספר פרדס בשער הנשמה. ותאנא (זוהר תרומה ק"נ עמוד ב') כי בגיהנם יש מדורות ששם יורדים מחטיאי הרבים הנקרא צואה רותחת ואינם יוצאים משם לעולם, וכן המשחיתים זרעם נדונים שם לדורי דורות, ובשבתות וראשי חודשים וימים טובים אינם נדונים, אבל אינם יוצאים משם כשאר רשעים דיש להם מנוחה, וישראל שלא שמר שבת בעולם הזה אין לו מנוחה לעולם (שפתי רננות פרק לט).

(ט) ועיין זוהר שמות ג' ב', אור החיים על התורה פרשת אחרי פסוק כ', ועיין עוד תיקוני זוהר (תיקון כ"ב תיקון ס"ו ועיין זוהר בראשית דף רי"ד), ועיין זוהר פרשת בראשית י"ט על הפסוק "וישקף על פני סדום ועמורה", סופי תיבות "מיל"ה" וכו'. וגורם

המעשה ולא נתגלה המציאות כולו אלא לשרידים, ובלי ספק היה מעשה תמהון לבב לאותם שראו אותו כי נורא הוא.

אמנם זמן הרחבת הגלגול מהעתק להעתק, הכל הוא בגזירת ה', יש שהוא מתגלגל בשעתו אחר קבורתו, ויש מתגלגל אחר כמה שנים, עד כאן לשונו.

וכן העיד בזה הקדוש האר"י זכרוננו לברכה על אחד מגדולי עולם בזמן הגאונים שיצא לתרבות רעה על ידי מעשה הידוע, ופעם אחת ראה רבינו האר"י זכרוננו לברכה כלב שחור, ואמר לתלמידיו ראו בניי, הכלב הזה הוא אותו פלוני. וזה היה כמה מאות שנים אחר פטירתו.

והיה מעשה לפני רבינו האר"י זכרוננו לברכה פעם אחת בעת ישבו יחד בשדה עם תלמידיו, ובא ועמד לפניו עורב אחד, ושאל רבינו האר"י זכרוננו לברכה לתלמידיו, הכרתם פלוני המוכסן מצפת, ומה היה מעשיהו, וסיפרו לו שהיה רשע מעולם, ואכזר גדול על עניים, וצעק רבינו זכרוננו לברכה, לך רשע וברח לך, אין אני מתקנך, ותיכף פרח והלך זה העורב.

ומובא בספרים שבזמן רבינו הקדוש מראפשיץ זי"ע, בא פעם אחת שער עזים אחד ונתקרב לשולחנו הטהור, ונתן שני רגליו על השולחן, ואמר רבינו

פירוד בין ישראל לאביהם שבשמים כמבואר בזוהר שמות (קפ"ט). עיי"ש. וכמו שכתב האריז"ל שכל צרות שבעולם הכל בשביל חטא זה ובנים משחיתים הן הן המזיקים אותו וגורמין לו כל ההזיקות, וזה שאמר "מהרסיך ומחרביך ממך יצאו" וכן כתב בעל חסד לאברהם בחלק עין גדי נהר כ"ו.

(י) ועיין בספר שכר ועונש פרשת ויגש בדף י"ח איך שרב אחד נתגלגל בכלב והיה מונח תחת שלחנו של הרב הקדוש רבי הלל מקאלאמייע זצ"ל, וצדיק אחד מעשרת השבטים שבא מאזיען ממדינת טיבעט (שהוא בין יאפאן וכינע) גילה מי הוא הכלב ואיך לתקנו.

הקדוש הנזכר לעיל, ברוך השם כבר זכה אותו צדיק ליכנס בשעיר בבהמה טהורה.

נשמה סובלת בגלגול יותר משני אלפים שנה

ופעם באה נפש אחת לרבינו הקדוש המגיד מקאזשניץ זצ"ל שהיה בדיבוק לא עלינו, והביאו אותו להמגיד לתקנו, ושאל אותו המגיד זצ"ל מי היה בגלגול הקודם ובאיזה זמן היה, והשיב כי זה יותר משני אלפים שנה שהוא בצער אחר צער וביסורים אחר יסורים, והוא היה הראשון שזרק האבן על זכריה הנביא, ומאז אין לו מנוחה והולך מדחי אל דחי, וברחמי ה' על מעשיו נתקן על ידי הקדוש הנזכר לעיל.

וכמו שמובא מרבינו האר"י זכרוננו לברכה בספר שער הגלגולים^א כי יש נשמות שנדונים ביסורים אלף שנה ועוד יותר. וכמו שכתב בשבט מוסר פרק י' וזה לשונו:

כת שש עשרי מתחזקים לחטוא באומרם משפט רשעים בגיהנם י"ב חדש^ב, וכיון שכן, הנני מתעדן בחטאים כל ימי בחלופי עונש י"ב חדש.

הסתירה לזה, שקודם שיכנס בגיהנם מגלגלין נפשו באויר שנים הרבה כדי רשעתו בעונשים כפולים מגיהנם, ומכניסים נפשו בבהמות וחיות טהורות וטמאות ובשקצים ורמשים, ובכל מקומות המטונפים, וכאלה מהעונשים, ובסוף נכנס בגיהנם, (עד כאן לשונו).

והרבה פעמים מגולגל בכלב, וכמו שמובא בספר הגלגולים^ב, וזה לשונו: גם ראה לר' יוסף די ליריינה מגולגל

(א) הקדמה כ"ב.

(ב) ראש השנה דף י"ז עמוד א'.

(ג) דפוס פרעמישלא שנת תרל"ה פרק ס"ו.

בכלב אחד שחור, על שנשתמש בקבלה מעשיות והקטיר לעבודה זרה, כנודע במעשה ההוא.

ויש שניתן בבהמה טהורה, ואם זכתה נשחטת בסכין כשר, ונאכל על ידי צדיק ועובד ה' ^ט. ויש שמתגלגלים בדגים, שהוא גלגולי צדיקים הנשאר להם ענינים לצורך תיקון נפשם ^{טו}.

כמה פעמים האדם מתגלגל

בספר דברי שאול ^{טז} כתב בשם המגיד מישרים, דג' פעמים האדם מתגלגל ולא יותר, ואסמכי' אקרא דעל שלשה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו. ועיין מהרש"א ^{יז} דאסמכיה אקרא הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש, עיין שם. והטעם בזה, דהנה בעל עקידה ^{יח} מדמה חטאי אדם לכלי מתכות וכלי חרס, שיש אשר לא יתרחץ כמו כלי חרס, והנה גם כלי חרס קיימא לן דבשלש פעמים יצא הגיעול ממנו בדרבנן ^{יט} ואם כן בשלש פעמים יוכל להתנקות, ולכך הגלגול אינו רק עד שלש פעמים.

(יד) בדפוס ראשון (דף מ"ג ע"א) כתב, וזה לשונו: הר"ר יוסף מן דולפינא נתגלגל בכלב שחור ב"מ בזמן מורי וצלה"ה, עד כאן לשונו. עיין חסד לאברהם מעין חמישי נהר י"ז.

(טו) עיין באריכות בספר חסד לאברהם מעין חמישי נהר י"ז.
(טז) על שיר השירים.

(יז) בחידושי אגדות שבת דף קנ"ב.

(יח) בפרשת צו.

(יט) ועיין עיטור ביו"ד סימן קכ"א, ובחק יעקב ריש סימן תנ"א בשם הרוקח.

מעשה נורא איך שהמגיד מקאזניץ זצ"ל הוציא ותיקן רוח

מעשה נורא מובא בספר סיפורים נוראים³, וזה לשונו: עוד שמעתי מהרב ר' דוד^{כא}, שפעם אחת היה בקאזשניץ וראה דבר פלא, שבכל בוקר אחר התפלה לומד הרב הקדוש הגאון ר' ישראל משנה במשניות ובחור אחד אומר קדיש אחר הלימוד, והי' זה לפלא בעיני. וגם שמעתי אומרים להבחור, למה אתה משהק כי הרוח יכנס בך עוד הפעם.

ושאלתי אותם מהו הענין הזה, וסיפרו לי, כי הבחור הזה הי' חולה גדול שנכנס בו רוח, והי' להבחור מהרוח יסורים קשים ומרים, וריחמו עליו אנשי העיר והוליכו אותו להרב הקדוש מקאזשניץ, וכאשר בא הבחור סמוך לפתח הרב צווח הבחור בקול מר ואמר: אני איני רוצה בשום אופן לראות פני הרב המגיד, כי אם אראה את פניו חיי אינם כלל, ונתחזק הרוח מאד, עד שכמה וכמה אנשים הוליכו אותו בקושי גדול לבית הרב המגיד.

הרוח צועק על המגיד מקאזשניץ

וכשבא במחיצת קדשו פנה הבחור עורף ולא רצה בשום אופן להסתכל בפני קדושת הרב, ואמר הרב, אני גוזר עליך שתחזיר אלי את פניך, וצווח הרוח בקול מר ואמר: אתה הוא הרב מקאזשניץ מה אתה רוצה ממני אין אני שומע כלל לגזירתך, ידוע תדע, כאשר אני הייתי בן י"ג שנה הייתי מופלא בתורה יותר מפליאתך כעת. ואמר לו הרב, תחזיר את

(ב) ובתפארת שלמה (שער התפלה דף י"ג עמוד ג') מביא המעשה הזאת באופן אחר קצת. ועיין סיפור כעין זה בספר נוצר חסד (אבות פרק ד') בפירוש המשנה אל תעשם עטרה להתגדל בהם.

(כא) והוא היה מגדולי החסידים של הרב הקדוש רבי אשר מסטאליץ, ומקודם היה מהנוסעים להרב המגיד מקאזשניץ)

פניך ואם לא אכה אותך במטה אשר בידי, וצווח הרוח בקולי קולות, רוצח, מה אתה רוצה להרגני, לא אחזור פני בשום אופן. והניח הרב את המטה על הבחור ונפל הבחור לארץ וצווח בקול יללה ואמר: הרב המגיד הרג אותי. ואמר עוד: תחזיר פניך אלי ואם לא אני אכה אותך שנית, ועמד הבחור והחזיר פניו להרב, רק נתן עיניו למטה ולא רצה בשום אופן לראות פני הרב.

המגיד מקאזשניץ גוזר על הרוח שיסתכל בפניו

אמר הרב: אני גוזר עליך שתגביי עיניך ותסתכל בפני, אמר הבחור, זהו דבר שאי אפשר ואף אם תהרוג אותי לא אוכל ראות פניך. אמר: אני אכה אותך עוד, ופחד הרוח והגביי בבת עיניו והסתכל בעל כרחו בפני קדושתו, ושאל אותו: מי אתה, אמר לו הבחור: למה זה תשאל לשמי כי איני מדורות הללו. אמר לו: מאיזה דור אתה, ושתק הרוח. ואמר לו הרב: אני אכה אותך עוד הפעם, והתחיל הרוח לבכות, אמר: הלהרגני אתה אומר, והניח הקדוש המטה על הבחור וצעק הבחור בקולות משונות עד שנתפחדו כל העומדים, ואמר: אגיד מי אני, אני הוא הראשון שזרק האבן על זכרי הנביא בבית המקדש, וגם אותי הרג נבזראדן ראשון, ומעת חורבן הבית אין לי מנוחה אף רגע מהמשחיתים ולא זכיתי אף לגיהנם.

המגיד מקאזשניץ מתקן הנשמה שתוכל ליכנס תיכף לגיהנם

ושאל אותו הרב הקדוש, מי נתן לך רשות ליכנס בגוף של הבחור, והתחיל לבכות ולהתחנן מכבוד קדושתו שלא יגרש אותו מהבחור, ואמר כי בגוף הבחור יש לי קצת מנוחה מהמשחיתים. אמר לו הרב הקדוש, זהו דבר שאי אפשר, אני גוזר עליך שתלך מגוף הבחור ולא תזיק לו בשום אבר, והתחיל

הרוח לבכות ולקונן עד שבכו כל העומדים שם. אמר לו הרב הקדוש אני אזכה את נשמתך שתבוא לגיהנם, אני אלמוד בכל יום אחר התפלה משנה במשניות עבור נשמתך והבחור יאמר קדיש, ונתרצה הרוח לילך מהבחור בלי שום נזק, עד כאן לשונו.

מעשה נורא איך שרשע ואכזר גדול על עניים מתגלגל בעורב והאר"י זכרנו לברכה אינו רוצה לתקן אותו.

מובא בספר שבחי האר"י²² זלה"ה, וזה לשונו: העיד לי כמוה"ר משה גלאנטי אב בית דין דצפת, שמתחלת ביאתו של האר"י זלה"ה לארץ הקדושה הלך לעין זיתים ונשתטח על קבר רבי יהודא ברבי אלעאי, כיון שהגיע אצל אילני זיתים ותאנים העומדים לשם סמוך לקברו, ראה על האחד מהאילנות עורב אחד עומד וקורא קר"ק קר"ק פעמים אין מספר, ואמר האדון הרב למה"ר משה גלאנטי שהלך עמו, הכרתם אדם שה"י שמו שבתי גובה מסים בצפת, אמר לו הכרתיו והי' אדם רע אכזר גדול, אמר לו האר"י זכרנו לברכה, נשמתו היא מגולגלת בזה העורב, ועתה אומר לי שהוא פלוני ובעבור אכזריותיו שנהג עם העניין בשעת גביית המסים שפשט הגלימא מעל כתפיהם והמושכבות מתחת גופיהם, לכן הענישו אותו בזה הצער שיתגלגל בעורב, ועתה הוא מבקש שאתפלל עליו. אזי אמר לו האר"י זכרנו לברכה, רשע לך לדרכך²³, איני מתפלל עליך, מיד פרח לו העורב, עד כאן לשונו.

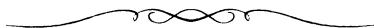

(בב) מרבי שלמה שלימל.

(גג) ועיין בחובת הלבבות שער חשבון הנפש וברבינו יונה ז"ל, ובראשית חכמה שער היראה, ועיין עוד בספר אור ישראל מכתב ט'.

ובספר רבינו בחי"ד כתב וזה לשונו, "יחי ראובן ואל ימות", הזכיר יחי על חיי העולם הבא. "ואל ימות", שלא ישוב משם עוד בגוף למות מיתה שניי. וזהו שתרגם אונקלוס עליו השלום: ומותא תניינא לא ימות.

וגילה לנו בזה כי נשמות מתגלגלות לשוב בגוף, אחר שקבלו שכרם ועונשם בגן עדן או בגיהנם. וזה ידוע ומקובל, כי כשם ששמיטות העולם חוזרות ומתגלגלות, כן הנשמה אחר שקיבלה שכרה בגן עדן או עונשה בגיהנם, הנה היא חוזרת אחר זמן בגוף לקבל הראוי לה במדה כנגד מדה. והגלגול הזה נקרא אצל רבותינו זכרונם לברכה תחיית המתים. ותמצא בירושלמי, "אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון"^{כה}, "זו מיתה שניי, וכן תרגום יהונתן: אם ישתבק חובא הדין לכון עד תמותון מותא תניינא.

(כד) פרשת ברכה.

(כה) ישעיה כ"ב.

בעזרת השם יתברך

פרק ט"ו

• בא •

בפרק הזה יבואר:

על ידי תשובה יכול לזכות לחיי העולם
הבא - מעשה נורא שיכולים לראות גודל
מעלת הרהור תשובה - בשמים מדקדקים
על כל דבר קטן - מעשה נורא ברוח אחד
שנכנס באשה, ובאו לראותה מארבע
כנפות הארץ - צדיק מעניש חסיד שלו
בעולם הזה כדי שלא יצא מכשול מתחת
ידו - מעשה נורא איך שהצדיק הקדוש
רבי ברוך מגארליץ זצוק"ל בא מעולם
העליון להציל יהודים ממאכלות אסורות,
וזה קרה בעיר הבירה בערלין.

פְּנִינִים יְקָרִים עַל פֶּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ

והיה לך לאות על ידך ולזכרון בין עיניך (בא יג, ט)

ונקראו "תפילין" - אומר רבי יעקב בעל הטורים - מלשון "פלילה", ויכוח, מפני שהן אות ועדות לכל רואנו שהשכינה שורה עלינו, דכתיב "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך" ודרשו חז"ל: אלו תפילין שבראש.

ומוסיף ביאור לדבריו רבי יואל סירקיש (הב"ח): שבויכוח זה אנו מנצחים, כי יחודו שאנו מייחדים את ה' יתברך - הוא אמת, ואשר לכן השכינה שורה עלינו, ומפני זה יראים האומות מישראל.

* * *

שאלו את רבי יהושע לייב דיסקין, מבריסק:

אימתי פשטה מצות תפילין בישראל לראשונה?

השיב רבי יהושע לייב:

בליל פסח, תיכף אחרי שסיימו לאכול את פסחיהם, עדיין נותרה להם שהות מרובה עד זמן יציאתם ואז אמר להם משה פרשת "קדש לי כל בכור" והזהירם על התפילין, ומיד הלכו והתקינו לעצמם תפילין מעורות הפסחים ומגידיהם.

מכאן ואילך היו הולכים מעוטרין בתפיליהן כל עת מצוותן....

תוכן הענינים

של פרק ט"ו

- א. על ידי תשובה יכול לזכות לחיי העולם הבא.....ה
- ב. שום הרהור תשובה לא נאבד לעולם.....ו
- ג. מעשה נורא שיכולים לראות גודל מעלת הרהור תשובה.....ח
- ד. סיפורים נוראים - מספר שער הגלגולים.....ט
- ה. מעשה בדמשק - בבתולה שנכנס בה רוח.....ט
- ו. הרוח מבקש שיקראו את רבי חיים וויטאל שיבא אליו.....י
- ז. בשמים מדקדקים על כל דבר קטן.....יא
- ח. מעשה נורא ברוח אחד שנכנס באשה, ובאו לראותה מארבע כנפות הארץ.....יד
- ט. מעשה נורא בדיבוק מספר מעשה השם.....יד
- י. שאלות ותשובות לדיבוק מבעל שלשלת הקבלה זצ"ל.....טו
- יא. שאלות על ענין הנשמה אופן יציאתה מהגוף בעת המיתה.....טז
- יב. צדיק מעניש חסיד שלו בעולם הזה כדי שלא יצא מכשול מתחת ידו.....יח

יג. מעשה נורא שסיפר הגאון הצדיק מקלויזענבורג זכר צדיק
 לברכה איך שהצדיק הקדוש רבי ברוך מגארליץ בנו של
 הרב הקדוש מדברי חיים זכר צדיק לברכה בא מעולם
 העליון להציל יהודים ממאכלות אסורות, וזה קרה בעיר
 הבירה בערלין וראה במו עיניו את בעל העובדא:

פרק ט"ו

על ידי תשובה יכול לזכות לחיי העולם הבא

מדברי הזהור הקדוש בפרקים הקודמים אנו רואים שאנו צריכים תיכף ומיד לשוב לבוראנו כל עוד שיש עוד זמן לשוב אליו, כי לא יודע אדם יומו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: רבי אליעזר^א אומר: שוב יום אחד לפני מיתתך, ואמר בגמרא (שם), שאלו תלמידיו את רבי אליעזר, וכי אדם יודע איזהו יום ימות, אמר להן וכל שכן ישוב היום שמא ימות למחר, (עד כאן), ובפרט במצב קשה ונורא כעכשיו בעונותינו הרבים.

וצריך אדם תמיד לשוב בכל עת בתשובה רבה על חטאיו שעשה ופעל, ולהוריד דמעות רותחות.

ויש תשובה שמוריד דמעות על ידי עבודת התפילה, ובא למרירות גדולה, בדמעות רותחות^ב, ומתעורר הלב ומבקש מה' שיקבל תשובתו ממנו, ומוסר נפשו לה'.

ויש ששב בדמעות על ידי התמרמרות מעומקא דלבא בתשובה גדולה על חטאיו, ובא להתמרמרות גדולה מעומק הלב שזהו עיקר התשובה, כעין תשובה של רבי אליעזר^ג בן דורדייא שעבר על כל עבירות שבתורה, ולסוף יצאה נשמתו בתשובה, ויצאה בת קול שמזומן לעולם הבא, וקרי ליה רבי מן השמים. וכל מי ששב תשובה כעין זו, נקראת תשובת רבי אליעזר בן דורדייא.

(א) אבות פרק ב' (משנה י'). שבת (דף קנ"ג ע"א).

(ב) עיין יערות דבש דרוש א' בברכת ולירושלים עירך ברחמים תשוב, ובברכת את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח.

וכל מה שקרוב לזה הבחינה שנוגע במרירות לבבו למאס חיייו הגשמיים, בהיות שפגם ומרד נגד אלקיו, אז נתעלתה נשמתו ונתעטר בתואר בעל תשובה, ואשרי חלקו, כי במקום שבעלי תשובה⁷ עומדין צדיקים גמורים אינם עומדין. אבל הרבה זמן וזמנים יצטרך האדם לשוב בתשובה רבה לפני ה' שיזכה להקרא בשמים בתואר בעל תשובה, שיזכה למדרגה הגדולה הזאת, וצריך למרק כל חטא בתשובה וסיגופים בדמעות במצוות ובמעשים טובים ותורה ותפילה.

שום הרהור תשובה לא נאבד לעולם

עם כל זה, השב בתשובה, וכל מיני הרהור תשובה, הוא טובה לנשמתו בלי שיעור וחקר, ולא נאבד לעולם ח"ו שום הרהור תשובה.

כמובא בזוה"ק (פרשת תרומה דף ק"נ ע"א), וזה לשונו: ואית מנהון⁸ דמצפצפי וסלקי, ואלין אינון חייבי עלמא דחשבי בלביהו תשובה, ומיתו ולא יכילו למעבד לה, אלין אתדנו תמן בגיהנם ולבתר מצפצפי וסלקין.

חמי כמה⁹ רחמנותא דקב"ה עם בריוהי, דאפילו דאיהו חייבא יתיר והרהר תשובה, ולא יכיל למעבד תשובה

(ג) עבודה זרה (דף י"ז ע"א).

(ד) ברכות (דף ל"ד ע"ב).

(ה) [פירוש הסולם - מאמר והנה טוב מאד:] ואית מנהון. ויש מהם שמצפצפים בגיהנם ומיד עולים, ואלו הם רשעי עולם, שחשבו בתשובה בלבם, ומתו ולא יכלו לעשות תשובה. אלו נדונו שם בגיהנם, ומצפצפים ועולים לאחר כך.

(ו) חמי כמה רחמנותא וכו'. ראה כמה רחמיו של הקב"ה על בריותיו, שאפילו הוא רשע ביותר, והרהר בתשובה, ולא יכול לעשות תשובה ומת, זה מקבל עונש בודאי על שהלך מהעולם בלי תשובה, לאחר כך, רצון ההוא ששם בלבו לעשות תשובה

ומית, האי בודאי מקבל עונשא על דאזיל בלא תשובה, לבתר ההוא רעותא דשוי למעבד תשובה לא אעדיאת מקמי מלכא עלאה, וקב"ה אתקין לההוא חייבא דוכתא במדורא דשאול ותמן מצפצפא תשובה, דהא ההוא רעותא נחית מקמי קב"ה ותבר כל גזיזין, (ס"א לבתר דקבל עונשיה, ההוא רעותא טבא דשוי ההוא חייבא למעבד תשובה, סלקא קמי מלכא עילאה ולא אעדיאת מתמן, עד דקב"ה אתקין לההוא חייבא דוכתא במדורת שאול, וכדין ההוא רעותא נחתא מקמי קב"ה, ותברת כל גזיזין) דתרעי מדורי גיהנם, ומטי לההוא אתר דההוא חייבא תמן, ובטש ביה, ואתער ליה ההוא רעותא כמלקדמין, וכדין מצפצפא ההיא נשמתא לסלקא מגו מדורא דשאול.

ולית רעותא' טבא דיתאביד מקמי מלכא קדישא. ובגין כך זכאה איהו מאן דמהרהר הרהורין טבין לגבי מאריה, דאף על גב דלא יכיל למעבד לון, קב"ה סליק ליה רעותיה כאילו עביד". דא לטב, אבל רעותיה לביש לא", בר הרהורא דעכו"ס, והא אוקמוה חברייא.

אינו נעדר מלפני מלך עליון, והקב"ה מתקן מקום לרשע ההוא במדור של שאול, ושם מצפצף בתשובה. כי רצון ההוא יורד מלפני הקב"ה, ומשבר כל כחות השומרים על שערי מדורי גיהנם, ומגיע לאותו מקום שהרשע ההוא שם, ודופק בו, ומעורר בו אותו הרצון לתשובה כמו שהי' לו מקודם בחייו, ואז מצפצף נשמה ההיא לעלות מתוך מדור השאול.

(ז) **ולית רעותא טבא** וכו'. ואין רצון טוב שיאבד מלפני המלך הקדוש. ומשום זה אשרי הוא מי שמהרהר הרהורים טובים לאדונו, ואע"ג שאינו יכול לעשותם הקב"ה חושב לו רצונו כאלו עשה. זהו לטוב. אבל הרצון לרע, אין הקב"ה חושב למעשה, חוץ מהרהורי עבודה זרה, וכבר העמידו החברים.

(ח) עיין ברכות (דף ו' עמוד א'), קידושין (דף מ' ע"א): חשב לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה.

אינון דלא הרהרי" תשובה נחתי לשאול ולא סלקי מתמן לדרי דרין, עלייהו כתיב^ב "כלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה", על קדמאי כתיב^ג "ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל", (עד כאן לשונו). מדברי זה הזהר אנו רואים גודל מעלת של הרהור תשובה.

מעשה נורא שיכולים לראות גודל מעלת הרהור תשובה

ומובא בספר אורי וישעי"ז, וזה לשונו: מעשה אירע בעיר אחת באדם אחד שנטה למות וחלה את חליו, ונכנסו אצלו חכמי ישראל לבקרו, ויצעק בקול גדול, ויאמרו מה לך כי זעקת, ויען ויאמר, וכי אין אתם רואים שאיש עומד לנגדי והוא מלא עינים^ט וכתת כלבים עמו, וזה חפץ לטרוף עיני וזה לחטוף רגלי וזה כל אבריי, והתחילו לבקש רחמים עליו בתפילות הכתובים בשל"ה מה שמתפללים על שכיב מרע בר מינן, ובתוך כך נח מזעקתו והתחיל להתאנח, אמרו לו היושבים לפניו, על מה אתה נאנח, השיב, עתה בא לכאן לבוש

(ט) עיין קידושין שם: מחשבה טובה [הקב"ה] מצרפה למעשה. . . מחשבה רעה אין הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה.

(י) עיין קידושין שם: ההוא בעבודת כוכבים הוא דכתיב. יא) אינון דלא הרהרו וכו'. אלו שלא הרהרו בתשובה, יורדים לשאול, ואינם עולים משם לדורי דורות. עליהם כתוב, כלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה. על הקודמים כתוב, ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל.

(יב) איוב ז, ט.

(ג) שמואל א' ב, ו.

(יד) שער התפילה (פרק ז').

(טו) עיין גם כן לעיל פרק ז' (ובהערה י"ט שם, מעבודה זרה דף כ' עמוד ב'), שם (מזוהר פרשת נשא דף קכ"ו עמוד ב'). רפ"ח (ממס' חבוט הקבר פ"א ופ"ד).

בדים אחד ומטה אלקים בידו ומכה בהכלבים שלא יחבלוני, וכה אמר לי, כדאי היית שיאכלוך הכלבים עזי נפש אלה, אך הואיל ועשית זאת בעודך בריא שכל עת שלמדת באיזה ספר והגעת באיזה דבר עבירה אשר עברת, הרהרת בלבך תשובה^ט, אף שלא שבת בפועל, הרהורי לבך הצילוך שלא יזיקוך, ועל שלא עשית תשובה בפועל הבהילוך, עכ"ל, והרי לך גודל מעלת הרהור תשובה.

סיפורים נוראים - מספר שער הגלגולים

מעשה בדמשק - בבתולה שנכנס בה רוח

מעשה שהיה בדמשק^י הנה בת של היקר רבי רפאל בהיותה עדיין בתולה בבית אביה אכלה ראש של דג בערב שבת ותיכף נתעלפה ונפלה על ערש דוי וכיסו פניה, והדליקו נרות של שבת.

והנה כל העומדים שם בראותם כן נבהלו ונתמהו גם היה שם רבי יוקב אל ימין אשכנזי. והנה קודם שקדש היום שמעו קול אחד מדבר מתוך פיה של אותה הבת ואמר, רבי רפאל קרב אצלי וכשקרב אמר לו למה לא תקנת כי אם ב' נרות הללו. אמרו לו כן מנהגינו בכל שבת. אמר ליה שבת זה

(ז) ובאור החיים הקדוש ויקרא (יט, ט) כתב וזה לשון קדשו הלא תמצא שאמרו ז"ל שאפילו עבר אדם על כריתות ומיתות בית דין תשובה כו' מכפרין. וכמאמר הנביא "שובה ישראל עד ה' אלקיך". ודרשו ז"ל גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד. פירוש, שהגם שנכרת החוט המחבר עד כסא הכבוד ולא נשאר אלא חלק קטן בקרבו, התשובה מגיעתו עד כסא הכבוד. עוד שם (ויקרא כה, לה). וז"ל: כי אין לך דבר המעמיד לרוח החיוני במקום גבוה כתשובה. ובשמות (יט, ה), כתב: באמצעות תשובתו נקרא אדם צדיק (עכ"ל).

(יז) העתקתי מספר משיבת נפש להנ"ל.

אינו כשאר השבתות וצריך להוסיף שמחה, ואז הדליק עוד נרות.

אמר להם אחר כך הכינו כסא לאליהו זכרוננו לברכה וכסא אחרת לר' יוסף קארו וכסא אחת להחכם רבי יצחק קארו, וכן עשו עד ז' כסאות לז' חכמים.

ואחר כך שלח אותו שילך לבית הכנסת להתפלל ערבית וצוה אל רבי יוקב שלא יגלה שום דבר ממה שראה או שמע, וכשהלך לביתו ללבוש מלבושי שבת שאלה לו אשתו למה נתעכבת לבא, והשיב לה רבי יוקב שהוא היה עם כבוד רבי רפאל ענף מתעסקים בדברי סחורה, ואמרה לו שקר הוא שבשבת אסור לדבר בדברי סחורה והפצירה בו, ואמר לה שנתעכב מפני רוח שנכנס בביתו של רבי רפאל והוא רוח רעה של חכם אחד.

ובין כך יצאו מבית הכנסת ובא רבי יוקב אחר כך וקראו רבי רפאל אצל הפתח ואמר הרוח זה הקורא הוא רבי יוקב השוטה שצויתיו שלא יאמר שום דבר והוא כבר אמר הכל לאשתו והיא נבונה ממנו ששאלו למה אמר רוח רעה מאחר שהוא תלמיד חכם, ונתכעס עליו וקללו הרוח ויתחננו כולם אל הרוח עד שמחל לר' יוקב, ואחר כך נכנס רבי יוקב והחביא את עצמו בין החביות שהיו בבית ואמר הרוח שיקראו אותו ואמר תראו איש זה שבמיעוט דעתו חושב שאינו רואה אותו בין החביות, אחר כך שאל הרוח כוס אחד מלא יין לומר עליו קידוש וישב על המטה ואמר קידוש בקול רם ואכלו כולם, ואחר כך אמרו ברכת המזון וכל הלילה נדדה שינה מעינם לראות מה יהי בסוף.

הרוח מבקש שיקראו את רבי חיים וויטאל שיבא אליו

והנה תיכף אחר חצי הלילה קרא להם הרוח ואמר להם לכו אחר רבי חיים וויטאל ותאמרו לו שאני רוצה לדבר

עמו. והשיבו אל הרוח מפחדים אנו אולי יפגע בנו סואבס"י, ואמר להם שלא יפחדו שהוא ילך עמהם, ועם כל זה לא הלכו. וכשתי שעות קודם עלות השחר קרא אותם פעם ב' ואמר להם תקראו לר' חיים שכבר עבר הסואבס"י מן שוק היהודים, והשיבו לו יודעים אנחנו שהרב רבי חיים לא יבא עמנו, ואז אמר להם הרוח שילכו ותמצאוהו ניעור משנתו על המטה ראשו מסובה על ידו, ושיאמרו שיבא שהוא חלם עתה ונבהל על שלא זכר החלום יבא אצלי ואני אזכירהו ואבאר לו החלום.

וכששמעו זאת הלכו אצל הרב רבי חיים וויטאל ומצאו אותו כדברי הרוח ואמרו לו שליחות הרוח אשר שלחם, ולבש בגדיו ובא אצל הרוח ועשה לו הרוח כבוד ונתנו שלום זה לזה, ואמר לו הרוח: חלום שחלמת הוא שאדם אחד היה שולח לך ז' חכמים עם חולה אחד שתרפאהו.

והפירוש הוא כי האדם האחד הוא רבי יצחק זכרונו לברכה לחיי העולם הבא רבך, והז' חכמים הוא אליהו זכרונו לברכה ורבי יוסף קארו ורבי יצחק קארו וכולהו והחולה הוא אני, ורבך נותן לך שלום ואמר שתשמור לעשות דבר פלוני ופלוני שלא תשכח לעשותם. והנה אני מצפה רפואה על ידך וכדי להוציא לעצמי ידי חובת השליחות אגלה לך עכשיו מה הוא ענינו.

בשמים מדקדקים על כל דבר קטן

דע כי אני פלוני בן פלוני הדר בצפת תבנה ותכוון במהרה בימינו, והנה כבר מ' שנה שמת ובאלו המ' שנים היו מעלים אותי ממחיצה למחיצה ובכל עליה ועליה היו מענישים אותי עד שבסוף כשרצו לעלות אותי במחיצה אחרת לבחינתי היו מדקדקים על היות קלות שבקלות ולא הניחוני לעלות מפני שעדיין מצאו בי עול ביותר.

והנה בהיותי חוץ למחיצתי וקרוב אליה שמעתי מאחורי הפרגוד מבית דין של מעלה שהיו אומרים מי ילך ויודיע לבני ישראל שבדמשק איך בעונותם ובעבירות שיש ביניהם נגזר עליהם מגפה רחמנא ליצלן וצריך שילך ויודיע להם כדי שיעשו תשובה ויתבטלו הגזירה.

וכששמעתי זאת אמרתי הנני שלחני. ואמרו לי לך ואמרת להם כל מה ששמעת, ובשילוח זה תתקן הפגם שלך, ובבואך משליחות זה תכנס למחיצתך.

ויצאתי משם ובקשתי דרך לבא בזה העולם ובאתי דרך נהר פרת לנהר הקרובה אל דמשק ונכנסתי בדג אחד, ובא ציד אחד ולקחני, ואתפלל אל הש"י שלא יפילו ביד ישמעאלים כי אם בידי ישראל, והציד הביאנו עם דגים אחרים בשוק שלכם. גם שם הייתי מתחנן ומתפלל להש"י שלא אפול בידי הישמעאלים כי אם ביד ישראל באדם זכאי. וזה היה קרוב לשקיעת החמה ובא רשע אחד לקנות אותי והתפללתי אל הש"י שלא יתנו ביד רשע כזה, ושמע הש"י את קולי תחנוני ונתן נפשי בשאלתי, ובא זה האיש הנכבד אדם כשר רבי רפאל ולקחני ויביאני לביתו וצוה לאשתו שתמהר לעשות לכבוד שבת, ואז בראותי כן שמחתי, וכשהסירו הקשקשים מן הדג היה לי צער גדול ונכנסתי בראש הדג ומשבשלו הדג באה הבתולה הזאת ואכלה מן ראשו נתעברתי בה כי היא טהורה ניצוץ של אסתר המלכה.

ואחר כל זה אמר הרוח לר' חיים תלך לתפלה ותיכף תבא אצלי ואגלה לך דברים שעדיין רבך לא גילה לך, ותזהיר העם שיעשו תשובה צדקה ותענית. והשיב לו הרב רבי חיים מי הם הראוים לעשות אשמורה, ואמר הרוח החכם רבי יעקב אבולעפיא טוב הוא אבל הוא בצפת והחכם רבי יאשיהו

פינטו" ותקראו אל החכם רבי יוסף טראני שהוא איש תם"ט ואמרתי לו אקרא גם להחכם וכולהו ואמר ליה הרוח לא תקרא איש זה שהוא מגונה כי אף על פי שהשירים שעשה משמחים לאלקים ואדם והם מקובלים לפני השם, עם כל זה יש לו גנות בהיותו אוכל על שולחן מזבח השם בא בראשו מגול' בערקאייא אדומ' לבד עליו וזרועתיו מגולות ויושב עם ערטלאים ואוכל ושותה הוא והם ואינו נזהר בחבורות ערטלאים.

ואחר כך הלך הרב רבי חיים לתפלה ויצא מבית הכנסת ואכל סעודתו ולא בא אצל הרוח, וכשבא זמן המנחה ולא בא רצו לילך אחריו, וצוה הרוח שלא יקראו אותו, ואמר תראו שהחכם רבי חיים נוהג עמי דרך גאווה שהמתין עד שאני אקרא אותו וכבר אמרתי לו שיבוא מיד אחר התפלה, והנה כבר פרשתי לו כל שליחות ויצאתי ידי חובתי והוא המפסיד במה שאמרתי לו לגלות והוא לא בא אצלי ואני הנני עולה למחיצתי.

ובשעת המנחה היה דורש בעל תורה אחד בבית הכנסת של החברים ואמר הרוח: תראו איש זה דורש ומוכיח לכמה אנשים מהעבירות והוא מלא חטאים, וכזה עשה בזמני. ובהגיע זמן ההבדלה אמר להם: תאמרו הבדלה כי בא זמן יציאתי, וגם אמר להם הנה בבוקר יבא החכם רבי חיים לדבר עמי ותאמרו לו כי היום שהיה שבת היה לי רשות לגלות לו סודות שעדיין לא שמע אותם, וכבר אמרתי זה לו ולא שמע לי. ואמרו לו הבדלה ושתק הרוח. והנה בבוקר בא החכם רבי חיים ואמרו לו כל מה שצוה הרוח ולא דיבר עמו מאומה.

יח) הוא בעה"מ ספר הרי"ף על עין יעקב.

יט) הוא בעה"מ ספר מהרי"ט.

והחכם רבי יעקב קרא לר' יהושע עלבוב ובא לפניו ונתן לו כונה כדי שיצא הרוח ויצא דרך אצבע קטנה של אותה הבת ואחר כך הייתה מדברת אותה כבראשונה, ואחר זה דיברה דברים מחולפים ובא החכם רבי יעקב אבולעפיא מצפת ושמע המעשה, והלך לדבר עם הרוח ומצא שהדברים אינם מכוונים, וסיפר זה אל הרב רבי חיים ואמר לו כי אותו הרוח הראשון היה של חכם גדול והיה של קדושה וכל דבריו אמיתים, וכבר יצא והלך לו, ומה שהנערה אומרת עכשיו הוא כי בכל מקום שהקדושה שורה שם מניח רושם והטומאה חושקת לדבק שם ולזה בצאת אותה הרוח הקודש ממנה, נכנס ניצוץ אחד דסטרסא אחרא בה ולזה אין בדבריה ממשות. והנה בצאת אותו הרוח הנזכר לעיל ממנה נשארה בריאה וטובה כמו קודם [עייין עוד מזה בספר החזיונות הנקרא שבחי רבי חיים וויטאל].

מעשה נורא ברוח אחד שנכנס באשה, ובאו לראותה מארבע כנפות הארץ.

מעשה הנדפס בספר נשמת חיים מהחכם רבי מנשה בן ישראל זכרנו לברכה מרוח אחד וזה לשונו שם במאמר שלישי פרק עשירי: עניין הרוחות הנכנסות בגופי החיים הוא גם כן מודעא רבא לכוונתנו ההשארת הנפש והדבר הזה הוא מן המקובלות אשר אינן צריכין ראוי וכולהו, גם האישה היהודית שהייתה בעיר פירארה קרוב לזמנינו זה יצאה שמעה בכל העולם והיו באים לראותה מד' כנפות הארץ כי התמיד בה רוח אחד מנכרי אחד נודע בשערים שמו.

מעשה נורא בדיבוק מספר מעשה השם

וכתב הרב רבי אליעזר אשכנזי בספרו מעשי השם חלק מעשה בראשית פרק ב', זה לשונו שם :

גם בשנת של"ז לפ"ק באת הגדה מפורסמת מפי אנשים ונשים ומפי עוללים ויונקים והייתה הגדתם בלתי מתחלפת כולם באופן אחד בשוה כי זו ראי' לאמיתית העניין, והיה סיפורם שבעיר פירארה הייתה אישה עברית נופלת נרדמת וקול יוצא מגרונה ושפתיה בלתי נעות והקול מדבר וכאשר ישלחוהו מי אתה, הוא השיב אני נכרי פלוני שבתי במקום פלוני והיה נותן כל סימניו עד שכל השומעים היו מכירים הנכרי ההוא ושהי' זמן מועט שמת והיו שואלים ממנו האיד נכנס בגוף האישה ההיא והיה משיב כך וכך נכנס ובמקום פלוני עד כאן דבריו. גם הרב גדלי' בן יחיא העיד עלי'.

שאלות ותשובות לדיבוק מבעל שלשלת הקבלה זצ"ל

וכן בספר שלשלת הקבלה כתב וזה לשונו :

והנה אחרי הודיע לך אלקים את כל זאת באמצעות יגיע כפי אשר אספתים ואגדתים יחד יגדל נא כח ידי לכתוב אליך ולהציג לפניך תשובת שאלתך על הרוחות זרות הנכנסות בגופי בני אדם, אשר בכח ההשבעות מגלים את שמם ואומרים כי הם בני אדם אשר מתו במיתות משונות וקשה בכח שכלינו להבין איך אפשר שרוח הזולת אשר מת יפעל בגוף אחר אשר חי וישתמר בכל אבריו וחושיו, ועל האמת לפום ריהטא נראה מפלאי הזמן וזר מאד.

וברור הוה עובדא כי בחודש טבת שנת של"ה בהיותי בפירדא הלכתי לבקר בחורה אחת בת כ"ה שנים בעולת בעל, בחברת נכבדים רבים, ומצאתי היותה מוטלת על מטתה פרקדנית והייתה כגוף בלי נשמה ועיניה סגורות ופיה פתוחה ולשונה עבה מאד מן השפה ולפנים, ויאמרו האנשים ונשים המכלכלים אותה כי אז היה נמצא הרוח בלשונה, אז אמרתי בלבי זה היום קויתי לדעת חידושים על פטירת הנפש מגוף, אחרי שחליתי לרוח והתחננתי מאד לפניו ששיב

לשאלתי, השיב בלשון טליאני בחיתוך אותיות נשמע היטב כי שמו היה בטישטה דמידנה אשר נתלה לעונש גבבותיו אשר עשה, והתחיל לעשות קול בכיה ואנחות, ואני נחמתיהו בדברים טובים ויתנחם.

שאלות על ענין הנשמה

אופן יציאתה מהגוף בעת המיתה

התחלתי לשאול ממנו שאלות על ענין הנשמה כדי לדעת מהותה ואופן יציאתה מהגוף בעת המיתה, ודרכיה אחר כך, ומהו הגיהנום, (ולא שאלתי מהגן עדן כי ידעתי היותו נעדר ממנו) ושאלות אחרות כאלה, ולכולם השיב דברים המוניים וחותרם דבריו היו איני יודע, באמרו שהיה איש שדה ורועה בהמות, ובהילוך דבריו ראיתיהו נמשל לבהמה, שאלתי מהות גופו, והשיב איני יודע, שאלתי כמותו אם כביצת אווז או תרנגול או יונה, והשיב של תרנגולת, שאלתי היכן מצבו בגוף האישה, והשיב בין הצלעות ומתנים שמצד ימין, שאלתי מי השימו שם והשיב איני יודע, שאלתי שיצא משם והשיב אינו יכול, שאלתי למה נכנס בגוף יהודית, השיב כי צר לו ולא הכירה בכניסתו שם, ואם היה ביכלתו לא היה נכנס שם. שאלתי מאיזה מקום נכנס והשיב בערותה, וגם הודיעני היכי הוה וכאשר שמענו אחר כך מהבחורה.

שאלתי אליו בתחינה גדולה שיניח הבחורה שוקטת עד שאוכל לדבר לה ונתרצה, ובלכתו אל מקומו ראינו גרון האישה שנתעבת מאד והאישה מקבלת צער גדול בכל אבריה ומתנענעת ומתחלחלת בקושי וזרות נפלא ונותנת רחמנות גדול לכל רואיה, וכשהרוח נכנס במקומו כל גוף הבחורה ובפרט מהצד ההוא הייתה רועדת ורועשת תמיד כאשר נעשה בעת השחפת הבא קודם הקדחת, ותיכף פתחה עיניה ותבט אלינו, ושאלתי ממנה איך היה המעשה.

והשיבה כי בבואה מלטבול במקוה חוץ מביתה ירדה אל החצר בשעה ב' מהלילה עם נר דלוק בידה לשאוב מים מהבאר כדי להכין אוכל לאישה, ותנח הנר דלוק בחור אחד קרוב אל הבאר ואישה אשר היה עמה הלך לו, והיא לקחה הדלי לשאוב מים ותיכף נכבה הנר ותקח הרוח והורידה עד חצי הבאר ואחר כך העלה משם באויר ולא ידעה מה הוא ועל מה ואיך ותצעק ותתעלף, וישאווה בני ביתה על מטתה, ותשאל ממנו תרופה למכתה. ותיכף הרוח ההוא שב למעלה לעינינו עם צער וצרה רבה לבחורה ההיא ולא הניחה לדבר עוד, עד כאן היה המעשה.

ומעשים אחרים בסגנון הזה ומתמיהים יותר הגידו לי, וגם ראיתים חתומים האחד מחכמי צפת תבנה ותכונן במהרה בימינו שאירע שם, ואחד מחכמי איטליאה שאירע באנקונה מרוחות אנשים הרוגים ותלויים שנכנסו בגופות בני אדם, ועל ידי השבעות ועשונים מגפרית וכדומה בנחירי הגוף היו הרוחות מודיעים ומגלים שמותם ומספרים מעניניהם כל מאורעיהם ומקום מושבותם ועונותיהם שעליהם היו נכנסים בגופות והולכים נעים ונדים ואחרים היו מעידים שכל דבריהם אמת ועל ידי השבעות היו מוציאים מהגופים והמקום שהיה יוצא בו הרוח היה מתעבה, עד כאן החכם הנזכר.

צדיק מעניש חסיד שלו בעולם הזה כדי שלא יצא מבשול מתחת ידו

מעשה נורא שסיפר הגאון הצדיק מקלויזענבורג זכר צדיק לברכה איך שהצדיק הקדוש רבי ברוך מגארליץ בנו של הרב הקדוש מדברי חיים זכר צדיק לברכה בא מעולם העליון להציל יהודים ממאכלות אסורות, וזה קרה בעיר הבירה בערלין וראה במו עיניו את בעל העובדא:

מעשה שהיה כך היה:

בעיר גארליץ חי יהודי בשם רבי ימיש שוחט. הוא היה ירא שמים מרבים, היחידי שקבל "קבלה" לשחיטה מזקני הגאון הקדוש מגארליץ זי"ע. הרב הוסיף: אם זקני נתן למישהו קבלה לשחיטה, שזו היתה הקבלה היחידה, הראשונה והאחרונה, שנתן זקני במשך כל ימי חייו, אתם כבר יכולים לתאר לעצמכם איך היה נראה השוחט הזה.

רבי ימיש היה השוחט הפרטי של הגאון הצדיק מגארליץ זי"ע. כמובן מיד שנודע שזקני אוכל רק משחיטת רבי ימיש ממילא כל חסידי צאנו דקדקו לאכול רק משחיטת רבי ימיש.

בעיר בערלין גרו הרבה מחסידי צאנו שרצו לאכול רק משחיטת רבי ימיש. אבל הדבר עלה להם בקשים גדולים עד שהבשר הגיע אליהם, ואיך להחזיק זאת שלא יתקלקל, כי עדיין לא היו אז אמצעי הקירור להחזיק זאת לזמן ארוך.

לכן טיכסו חסידי צאנו-גארליץ עצה איך להביא את השוחט מגארליץ רבי ימיש לבערלין.

באותו זמן אירע בבערלין, ששוחט אחד, מחמת מצב בריאותו, משך ידו מלשחוט. החסידים ניצלו הזדמנות זו והציעו לבעל בית המטבחים, שיקבל את השוחט המפורסם רבי ימיש מגארליץ, כשוחט בבערלין, כי שמו הטוב הולך בכל המדינות וממילא יוכלו למכור הרבה בשר בכל המקומות.

הבעל-הבית נתרצה לזה ומיד שלחו לרבי ימיש שיבוא לבערלין. אכן הוא תיכף, בהזדמנות הראשונה בא. עם בואו נתוועדו מיד כולם לסדר הדברים עד הפרט האחרון. עם גמר האסיפה הוביל הבעל-בית את רבי ימיש לבית השחיטה, שיראה בעצמו איך נראה הדבר ומה שיש לו להוסיף בתיקונו וכו'.

בית המטבחים הי' גדול ממדים, שסיפק בשר להרבה מקומות על ידי קרונות רכבת. השוחט רבי ימיש התבונן מהנעשה שמה וראה שתהליך השחיטה הוא יותר מדי מהר, לכן התנה עצמו בפירוש, שאינו יכול לשחוט רק באופן כפי שהוא רגיל בגארליץ, בעל הבית הסכים לזה מיד.

אחר כך עורר השוחט, היות ומטעם הממשלה הנהיגו לנפח הריאות דוקא במנפח ולא בפה, מחמת חשש חולי השוחט, כמובן שבמנפח יכולים לנפח יותר חזק ומהר, ולפעמים זה יכול לגרום שהריאה תתפוצץ, לכן רצה שבדווקא ינפחו הריאות רק בפה. גם לזה הסכים הבעל-בית, הגם שהרופאים הווטרינארים התנגדו לזה. גם בנדון שכירות השוחט הבטיחו לו שכירות הגונה ביותר, ובאופן זה קיבל רבי ימיש עליו להיות שוחט בבערלין.

הוסכם שביום שלישי הבא לטובה, בשעה שבע בבוקר יתחיל רבי ימיש לשחוט בשעה טובה ומוצלחת.

ביום השלישי בשעה המיועדת השוחט איננו. עוברת עוד

שעה ועוד שעה ועדיין השוחט איננו. כל בית-המטבחים, על פועליו, מאות נכרים, עמדו הכן לרגע שהשוחט יתחיל פעולתו, אבל עדיין הוא איננו.

בעל המטבחים כבר הי' אובד עצות, פה עומד הכל הכן והשוחט איננו, וזה גורם לו הפסד גדול. מיד נסע לבית השוחט לברר מה קרה, האם רק איחר לקום או אירע חס ושלום משהו יותר רציני.

בהגיע הבעל-בית לבית השוחט, הוא פונה אליו במרירות: היתכן כזאת! כל המפעל עומד הכן לקראתו ואיך יכולים לעכב מפעל אדיר כזה על מאות פועליו?

השוחט מתנצל לפני הבעל-בית באומרו: בעל-בית יקר, אתם לא יודעים מה קרה? קמתי השכם בבוקר, שהי' מוכן לזמן התחלת השחיטה. אך עם פתיחת עיני אני מרגיש שידי הימנית משותקת לגמרי. אין לי שום הרגשה בה. אין לי שום מושג מה קרה.

בעל המטבחים לקח מיד את רבי ימיש השוחט לבית החולים הכי גדול באיזור והזעיק מומחים הכי גדולים בשדה זה. גם הזעיק מומחים גדולים מקרוב ומרחוק. כסף לא נחשב אז אצלו לכלום.

הרופאים בדקו את יד השוחט ועשו בדיקות מיוחדות וקבעו אחר כך שיד השוחט מורעלת ומתחילה להרקיב; כדי להציל חייו מוכרחים להוריד את כל היד הימנית, אחרת אין תקוה לחייו.

השוחט רבי ימיש לא רוצה לשמוע בעצת הרופאים ועומד בתקיפות על דעתו לא לעשות שום פעולה. הוא מקווה שבעזרת השם יתברך זה יתרפא מאליו.

ככה נשאר השוחט רבי ימיש בבית החולים במשך שלושה

שכר בא - פרק ט"ו ועונש כא

שבועות. במשך כל הזמן ביקרו אותו אנשי העיר. משראו הרופאים שאין ביכולתם לעזור להשוחט, שלחו אותו הביתה.

בכל יום ויום ביקרו אותו אנשי העיר שונים. השוחט היה עצוב מאוד ממה שקרה אתו, אך הבליג על יגונו ולא סיפר למבקריו מה שבלבו. הוא קיבל כל אדם בספר פנים יפות. גם ילדי העיר בקרו אותו ואיחלו לו רפואה שלימה, וככה עברו כמה שבועות.

ביום שלישי בהיר אחד קם רבי ימיש בבוקר השכם והנה ידו על מכונה כמקדם. כששאלו אותו מבקריו: רבי ימיש מה קרה? הוא מספר:

באמצע הלילה לפני שקמתי אותו יום שלישי להתחיל לשחוט, נתגלה אלי בחלום מורי ורבי רבי ברוך גארליצער ושאלי: "ימיש! קבלת עליך להיות שוחט בבערלין?!" עניתי:

הן, רבי. קבלתי עלי להיות שוחט כאן, אך התניתי עמם כל הפרטים והתקנות באיזה אופן אני אשחוט כאן!."

הצדיק מגארליץ נשמתו עדן שואלו הלאה: - "היודע אתה, ימיש, שאפילו שיקוימו כל תנאיך ותקנותיך על צד הכי טוב, בכל זאת ימכור בעל המטבחיים קרונות רכבת מלאים בשר שאתה אף פעם לא שחטת?!" הרבי פושט ידו הקדושה אלי ונעלם. אני מתעורר בפעימות לב חזקות מאוד ומרגיש שידי משותקת לגמרי.

רבי ימיש ממשיך ומספר: "הלילה ראיתי שוב בחלומי את מורי ורבי מגארליץ זי"ע ושואל אותי: - "ימיש, האם אתה עוד רוצה להיות שוחט בבערלין?!"

השבתי: - "רבי, אני לא רוצה יותר להיות שוחט פה. הרבי יסלח לי, לא ידעתי שאני עושה משגה בהסכמתי

זו. פרצתי בבכי מר, שיעורר רחמים עלי בשמי מרומים שידי תשוב לאיתנה הראשון". מורי ורבי פושט ידו הקדושה אלי ואומר: - "אם כן היה בריא" ונעלם מעיני. מיד התעוררתי וידי כמקדם.

הרב מקלויזנבורג זצ"ל אמר: "רואים אתם בנים יקרים, זה קרה בזמני. בעיני ראיתי השוחט עם היד המשותקת, ואחר כך עם היד הבריאה כמקדם. עוד נמצאים עדים חיים רבים שזוכרים את המאורע, מחמת שגרו בשכנות עם רבי ימיש השוחט הנ"ל.

הרבי מקלויזנבורג המשיך: "אבל איפה לוקחים היום צדיקים כאלו, שאפילו בעולם האמת לא נח ושקט, כי זה היה אחרי רבות בשנים מפטירתו, בכל זאת היה בו הכח לבוא לעולם הזה, להשגיח על השוחט שקיבל ממנו קבלה שלא יהיה גורם חס ושלום שציבור גדול יהודים חרדים יאכלו נבלות וטריפות".

הרבי מקלויזנבורג עורר בנדון זה בעשרות קאסעטעס בדרשות שלו. ובסיומו אמר: "שירחם עלינו השם יתברך וישלח הגואל צדק במהרה בימינו".

(מספר דורשי ה' פרק י').

נעזרת השם יתברך

פרק ט"ז

• בשלח •

בפרק הזה יבואר:

שתי נשמות של תלמידי חכמים שבאו מעולם האמת לבית המדרש בגלגול כדי לענות אמן - הנפש עוברת בעולם העליון יסורים נוראים עד שמגיעה לגיהנם, יסורים של איוב שבעים שנה אין להם ערך כלל ליסורי הנפש שעה אחת בגיהנם - המסתכל בנשים נידון בגיהנם דאקרי בור - מי שלא נוהר בעצמו ולא היה ירא וחרד על דברי המקום ב"ה שלא יאכל ולא יעשה דבר, עד שיבדוק יפה יפה נקרא חוטא - על ידי אמירת הקדיש הראשון של הבן העלו את הנפטר להיכל גבוה מאד - מעשה ברוח שנכנס בבחור מספר שם הגדולים - עונשים הבאים על האדם מדה כנגד מדה - המזלזל בנטילת ידים מתגלגל במים.

פְּנִינִים יְקָרִים עַל פִּרְשַׁת הַשְּׁבוּעַ

זה א-לי ואנוהו (בשלח טו, א)

אומר המהר"ל מפראג:

כאשר האדם הולך בדרכי בוראו ומצטיין במדות
מפוארות, זהו נוי של הקב"ה, כי מן הנאה במעשיו ניכר
בעולם הדרו של המקום בורך הוא.

* * *

וצא הלחם בעמלק מחר (בשלח יז, ט)

פירש הרבי ר' אברהם מסלאנים:

הֶלֶחֶם בעמלק המפתה אותך בכל עת לאמור:
"מחר" תשוב לאלקיך, "מחר" תעסוק בתורה, "מחר"
תקיים המצוות - רק לא עכשיו...

* * *

כי יד על כס י-ה מלחמה לה' בעמלק מדור דור

(בשלח יז, טז)

דרש רבי ישראל מטשארטקאוו:

לא בכל דור מקיימין ישראל מצוות לשמה -
ואיך יכניעו אז את עמלק?

אך ישנן מצוות שהן רצויות אפילו שלא לשמה,
כצדקה ומעשר, כיון שבסוף דבר נהנה העני, ועליהן
הכתוב אומר: "כי יד", המצוות שתלויות בנתינת יד,
בהם המלחמה לה' בעמלק בכל דור ודור...

תוכן הענינים

של פרק ט"ז

- א. שתי נשמות של תלמידי חכמים שבאו מעולם האמת לבית המדרש בגלגול כדי לענות אמן.....ה
- ב. גודל עניין הברכות ועניית אמן.....ה
- ג. הנפש עוברת בעולם העליון יסורים נוראים עד שמגיעה לגיהנם, יסורים של איוב שבעים שנה אין להם ערך כלל ליסורי הנפש שעה אחת בגיהנם.....ו
- ד. המסתכל בנשים נידון בגיהנם דאקרי בור.....ו
- ה. מי שלא נזהר בעצמו ולא היה ירא וחרד על דברי המקום ב"ה שלא יאכל ולא יעשה דבר, עד שיכדוק יפה יפה נקרא חוטא.....יב
- ו. שכר העונה אמן בעולם הזה שהשפע מגיע אליו בלי מורח.....טו
- ז. עניית אמן יהא שמיה רבה, מונע הפורעניות מלבוא לעולם.....טז
- ח. פתחו שערים ויבוא גוי צדיק שומר אמונים.....יז
- ט. העונה אמן יהא שמיה רבא כראוי נפש רוח נשמה שלו מתעלים.....יח

- י. על ידי אמירת הקדיש הראשון של הבן העלו את הנפטר
להיכל גבוה מאד..... יח
- יא. מעשה ברוח אחד שנכנס בנערה מספר שער הגלגולים..... יט
- יב. מעשה ברוח שנכנס בבחור מספר שם הגדולים..... כב
- יג. בעניין הגלגול מספר חרדים..... כג
- יד. עניין הריגת בעלי חיים..... ל
- טו. עונשים הבאים על האדם מדה כנגד מדה..... ל
- טז. המזלול בנטיילת ידים מתגלגל במים..... לא
- יז. פרנס המתגאה על הצבור יתגלגל בדבורים..... לב
- יח. מי שנתגלגל באיזה דבר יש עמו שוטר אחד שמעניש אותו
באותו עונש הראוי לו או שמגלגלו באותו גלגול הראוי לו..... לב

פרק ט"ז

שתי נשמות של תלמידי חכמים שבאו מעולם האמת לבית המדרש בגלגול כדי לענות אמן

ידוע המעשה שהי' בצפת תובב"א, בימי ההרים הגדולים איתני עולם, יסודי ארץ מרן רבינו יוסף קארו ורבינו האר"י זכרוננו לברכה זכר צדיק לברכה. למרן הבית יוסף היתה ישיבה בצפת, ולמדו בה כמאתים רבנים. בימים ההם החל להאיר אור זוהר שמשו של רבינו האר"י ז"ל.

אירע פעם אחת, שרבינו יוסף קארו **סיים מסכתא בישיבה שלו**. לכבוד הסיום הכין מרן כיבוד לכבוד המסובין. להפתעתו הרבה קם רבינו האר"י וביקש רשות לתת לו זכות המצוה של חלוקת הכיבוד. כמובן, שמרן ז"ל אעפ"י שהדבר הי' מוזר בעיניו, בכל זאת מרוב אהבתו וחיבתו להאר"י, לא נמנע מלעשות רצונו, אבל הבין שאין הדבר פשוט. לכן שם לבו היטב לכל תנועות האר"י וראה, שבכל סיבוב שכיבד המסובין נמנע לכבד שני תלמידי חכמים שישבו בין המסובין. משראה מרן הבית יוסף שהדבר שונה ומשתלש לא יכל להבליג וקרא את האר"י ז"ל לחדר מיוחד, ושאלו פשר הדבר:

א. מה ראה לקום בכבודו ובעצמו להסתובב בין המסובים ולכבדם במיני מטעמים כדי שיעשו ברכה, שזה לכאורה אינו לפי כבודו.

ב. מדוע בעת הכיבוד נמנע זו הפעם השלישית מלכבד את שני התלמידי חכמים שישבו בין המסובים במטעמים כדי שיעשו ברכה.

גודל עניין הברכות ועניית אמן

האר"י ז"ל רצה לכתחילה להשתמט מלגלות מסתרו, אבל

כדי שלא לסרב לגדול החליט לומר לו את האמת כהווייתה.

פתח ואמר: ידע כב' מרן, ששני תלמידי חכמים אלו שישבו שם הם נשמות שבאו מעולם האמת לבית המדרש, להשלים מה שהי' חסר להם בהורדת השפע, עתה ע"י **שמיעת הברכות ועניית אמן**, שזהו השלמת תיקונם בהורדת השפע בעולם הזה, **זוכים לעלות לשורשם בעולם העליון**. **לכן בקשתי לשמש בעצמי במצוה רמה זו, שהוא תיקון עולמות עליונים למעלה ותיקון נשמות למטה, הורדת השפע לחיים ולמתים לשלימות נפשם בקדושה ובטהרה**.

כששמע מרן הבית יוסף זצ"ל דברי רבינו האר"י, נתמלא שמחה על קדושת הלימוד בישיבתו במלוא הערכה והערצה לרבינו האר"י החי זיע"א.

הנפש עוברת בעולם העליון יסורים נוראים עד שמגיעה לגיהנם, יסורים של איוב שבעים שנה אין להם ערך כלל ליסורי הנפש שעה אחת בגיהנם

אחר שכבר זכתה הנפש להיטהר מעונות החמורים שאין בכח בגיהנם לצרפם, לבסוף כשגומר תיקונו הנוראים שאי אפשר לתאר בשכל האנושי, מכניסים את הנשמה לגיהנם להיטהר מכל סיג ופסולת, כמו שכתב רבינו הרמב"ן ז"ל (בהקדמה לפירוש איוב), שאפילו יסורים של איוב שבעים שנה אין להם ערך כלל ליסורי הנפש שעה אחת בגיהנם, ויסורי איוב היו היותר קשים שבעולם, וכל שכן היסורים הקשים שבהיכלות ומדורין התחתונים של הגיהנם, שהבאנו (מבריייתא דמעשה בראשית) האיך כל מדור קשה ששים פעם יותר ממדור הקודם לו.

המסתכל בנשים נידון בגיהנם דאקרי בור

והנה בגיהנם יש שבעה מדורין, ובכל מדור יש גם כן היכלות